Spor Seyircilerinin Siber Zorbal?k Davran??lar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Spor Seyircilerinin Siber Zorbal?k Davran??lar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30946

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Spor Seyircilerinin Siber Zorbal?k Davran??lar? Ölçe?i, 2019 y?l?nda Yasin Karaca taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçek geli?tirme çal??mas?n?n ürünüdür. Bu ölçek, özellikle futbol taraftar kitlesi örne?i üzerinden, spor seyircilerinin çevrimiçi ortamlarda (sosyal medya, forumlar vb.) rakip tak?m seyircilerine veya tak?mlar?na yönelik sergiledikleri siber zorbal?k davran??lar?n? sistematik olarak ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, spor ba?lam?nda dijital ?iddet ve agresyonun boyutlar?n? anlamak için tasarlanm??t?r.

Toplam 7 maddeden olu?an bu araç, bireylerin zorbal?k eylemlerini ne s?kl?kla gerçekle?tirdiklerini belirlemek üzere 5'li Likert Ölçe?i format?nda yan?tlanmaktad?r. Çal??ma, spor sosyolojisi ve spor psikolojisi alanlar?nda siber zorbal?k fenomenini inceleyen ara?t?rmac?lar için önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Spor, siber zorbal?k, taraftar, futbol, agresyon, çevrimiçi davran??, psikometri, ölçek geli?tirme

Yazarlar

Yasin Karaca

Amaç

Spor Seyircilerinin Siber Zorbal?k Davran??lar? Ölçe?i'nin temel amac?, spor müsabakalar? ba?lam?nda özellikle futbol taraftarlar?n?n dijital platformlarda sergiledi?i zorbal?k eylemlerinin yo?unlu?unu ve türlerini belirlemektir. Bu araç, spor seyircilerinin rakip tak?mlara, sporculara veya di?er seyircilere yönelik hakaret, tehdit, a?a??lama ve ?iddet içeren mesajlar? ne s?kl?kla kulland???n? ölçerek, spor kültüründeki çevrimiçi agresyonun yayg?nl???na dair ampirik veriler sunmay? hedeflemektedir.

Ölçek, bu davran??lar? ölçerek, spor kulüpleri, federasyonlar ve ilgili kurumlar için potansiyel risk alanlar?n? tespit etmeye ve bu tür olumsuz davran??lar? azaltmaya yönelik müdahale programlar?n?n geli?tirilmesine zemin haz?rlamaktad?r.

Yap?

Ölçek, spor seyircili?inde gözlemlenen çevrimiçi zorbal?k davran??lar?n? ölçen tek boyutlu (unidimensional) bir yap?ya sahip olacak ?ekilde tasarlanm??t?r. Ölçülen temel yap?, bireylerin kas?tl? olarak rakip tak?mlar? veya taraftarlar? hedef alan, duygusal veya psikolojik zarar vermeyi

ARABPSYCHOLOGY.COM

amaçlayan dijital eylemleridir. Bu eylemler, rakip tak?m?n simgelerini a?a??lay?c? içerik yay?nlamaktan, do?rudan hakaret ve tehdit mesajlar? göndermeye kadar geni? bir yelpazeyi kapsamaktad?r.

Toplam 7 maddeden olu?an bu yap?, spor seyircilerinin dijital ortamda sergiledi?i dü?manca tutumlar?n yo?unlu?unu ve kabul edilebilirli?ini sorgulamaktad?r. Ölçek maddeleri, siber zorbal?k tan?m?yla örtü?en, do?rudan ve dolayl? sald?rganl?k ifadelerine odaklanm??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirildi?i doktora tezi (Karaca, 2019) kapsam?nda kapsaml? geçerlik çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Ancak, özet verilerde spesifik geçerlik katsay?lar?na yer verilmemi?tir. Geli?tirme sürecinde genellikle içerik geçerli?i (uzman görü?leri) ve yap? geçerli?i (aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizleri) prosedürleri uygulanm??t?r. Yap? geçerli?i çal??malar?, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru temsil etti?ini ortaya koymaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizlerine dair özet de?erler (örn., Cronbach Alfa katsay?s?) burada sunulmam??t?r. Ancak, bir ölçek geli?tirme çal??mas? olarak, iç tutarl?l?k analizlerinin (Cronbach Alfa) ve muhtemelen test-tekrar test güvenirli?i çal??malar?n?n tezin tamam?nda mevcut oldu?u beklenmektedir. Yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü gösterir.

Faktör Analizi

Ölçek, yaln?zca 7 maddeden olu?mas? nedeniyle yüksek ihtimalle tek faktörlü bir yap? sergilemektedir. Psikometri standartlar?na göre, ölçek geli?tirme a?amas?nda Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak maddelerin yap?sal uyumu incelenmi?tir. Bu analizler, 7 maddenin tek bir "Spor Seyircilerinin Siber Zorbal?k Davran??lar?" faktörü alt?nda topland???n? do?rulamak için yap?lm??t?r.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Performans ve davran?? e?ilimlerini ölçen öz bildirim ölçe?i)

Format: 5'li Likert Ölçe?i (1-asla yapmam, 2- nadiren yapar?m, 3- bazen yapar?m, 4- genellikle yapar?m, 5- her zaman yapar?m)

Mevcut Dil: Türkçe

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Grubu: Spor Seyircileri (Özellikle futbol taraftar örneklemi)

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Doktora tezi popülasyonuna ba?l? olarak)

Popülasyon Detaylar?: Futbol müsabakalar?n? takip eden ve çevrimiçi platformlar? kullanan bireyler.

Test Metodolojisi: Çevrimiçi veya bas?l? ortamda uygulanan öz bildirim yöntemi. Kat?l?mc?lardan, belirtilen siber zorbal?k davran??lar?n? ne s?kl?kla sergilediklerini i?aretlemeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Siber agresyon, dijital ?iddet, spor psikolojisi, futbol taraftar?, siber zorbal?k, ölçek geli?tirme, psikometri

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: yasinkaraca99@gmail.com

Yaz??ma Adresi: ?nönü Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Üniversitesi, Malatya (Tezin yap?ld??? kurum)

?zinler, Ücretler ve Test Y?l?

Ölçek, Yasin Karaca'n?n 2019 y?l?nda tamamlad??? doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik veya ticari amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Yasin Karaca ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi yukar?da belirtilmi?tir. Ölçek, **2019** y?l?nda kullan?ma sunulmu?tur.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: spor-seyircilerinin-siber-zorbalik-davranislari-olcegi-toad.pdf. Ayr?ca, tezin tam metnine buradan ula??labilir: openaccess.inonu.edu.tr.

Referanslar

Karaca, Y. (2019). Spor seyircilerinin zorbal?k davran??lar?n?n incelenmesi (futbol taraftar? örne?i) (Doktora tezi). ?nönü Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Üniversitesi, Malatya.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Spor Seyircilerinin Siber Zorbal?k Davran??lar? Ölçe?i Maddeleri

Önemli Not: Ölçek toplam 7 maddeden olu?maktad?r. A?a??da örnek te?kil eden baz? maddeler listelenmi?tir:

Madde Say?s?: 7

Rakip tak?m?n simgelerini (atk?, forma, bayrak vs.) a?a??lay?c? videolar yay?nlar?m.

Rakip tak?m?n seyircilerine hakaret içeren mesajlar payla??r?m.

Rakip tak?m?n seyircilerini tehdit içerikli mesajlar gönderirim.

ARABPSYCHOLOGY.COM